

**Metodický návod SHČMS pro starosty (starostky) SDH
k vytváření skupin dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva a
k zapojení SDH do preventivně výchovné činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva
(návrh)**

Metodický návod je vydáván v souladu s články 2, 3, 77, 79 a 84 Stanov SHČMS a na jejich základě vydaného Organizačního řádu SH ČMS prostřednictvím Ústřední odborné rady ochrany obyvatelstva (dále jen „ÚOROO“).

Opírá se o řadu právních předpisů, zejména § 4, § 21, § 29 a § 30 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, § 75 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, § 85 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 7 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), § 9 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 4 Vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, § 15 Vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, přílohy 1 Nařízení vlády č. 352/2003 Sb., a Řádu výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků.

Tento dokument je vydáván jako návod pro SDH k zapojování skupin dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva SDH a jednotek SDH obcí do plnění úkolů ochrany obyvatelstva Obsah:

I. Úvod

1. Současné a budoucí možnosti zapojení dobrovolných hasičů do plnění úkolů ochrany obyvatelstva
2. Oblasti činnosti jednotek SDH obcí, družstev ochrany obyvatelstva a skupin dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva SDH

II. Základní pojmy

III. Vytváření skupin dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva

1. Analýza potřeb zajištění úkolů ochrany obyvatelstva
2. Provedení náboru členů skupin dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva
3. Zhodnocení možností základny skupiny dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva
4. Vytvoření skupiny dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva
5. Zdravotní prohlídka
6. Uzavření smluvních vztahů SDH
 - a) s obcí
 - b) s HZS kraje (hl. m.) – dohoda o budoucím poskytnutí osobní pomoci,
 - c) s HZS kraje (hl. m.) – dohoda o plánované pomoci na vyžádání.
7. Vybavení technikou a věcnými prostředky
8. Vybavení členů jednotky osobními ochrannými pracovními pomůckami
9. Zajištění připravenosti členů skupin dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva
10. Finanční zabezpečení
11. Akceschopnost skupin dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva
12. Pojištění členů skupin dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva

IV. Preventivně výchovná činnost v oblasti ochrany obyvatelstva

Přílohy:

- Příloha 1: Obecné úkoly a speciální úkoly předurčených jednotek požární ochrany
- Příloha 2: Možné úkoly skupin dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva SDH
- Příloha 3: Výzva členům k náboru do skupiny dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva
- Příloha 4: Vzor dohody o poskytnutí pomoci SDH s obcí (městskou částí)
- Příloha 5: Vzor dohody o poskytnutí pomoci SDH s HZS kraje (hl. m.)
- Příloha 6: Vzor dohody o plánované pomoci na vyžádání SDH s HZS kraje (hl. m.)
- Příloha 7: Příklady forem a metod preventivně výchovné činnosti zaměřené na dospělou populaci

I. Úvod

1. Současné a budoucí možnosti zapojení dobrovolných hasičů do plnění úkolů ochrany obyvatelstva

Jako výkonné prvky pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva působí především základní a ostatní složky integrovaného záchranného systému, přičemž mezi základní složky patří i jednotky požární ochrany.

V rámci jednotek SDH obcí je možné zřizovat funkci **technik ochrany obyvatelstva**. Na činnost v této oblasti může být připravován některý ze stávajících členů jednotky.

Dalším prvkem, který lze vytvářet jsou **družstva ochrany obyvatelstva** jako součást jednotky SDH obce.

Sbory dobrovolných hasičů, zpravidla ze svých členů nezařazených obcí do jednotky SDH obce, mohou organizovat **skupiny dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva (dále jen SDOO) v souladu** s čl. 77, odst. 4, písm. f) Stanov SHČMS a to na základě analýzy potřeb zajištění úkolů ochrany obyvatelstva, v obci kde sbor působí. Z právního hlediska budou členové **SDOO** působit jako osoby poskytující **osobní pomoc** na výzvu starosty obce. V tomto případě se doporučuje uzavřít písemnou dohodu SDH s obcí v souladu s § 15 Vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. V této dohodě bude předem sjednán způsob a rozsah osobní (popř. věcné) pomoci pro potřebu ochrany obyvatelstva v obci.

Písemná dohoda mezi obcí a SDH může být uzavřena i když je obci zřízena jednotka SDH obce a její členové jsou současně členové SDH. V tomto případě je vždy nutné spolupracovat s velitelem této jednotky a dodržovat operační a organizační řízení stanovené obcí. Obsah dohody je v tomto případě vhodné orientovat zejména na pomoc a podporu této jednotce při plnění jejich úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva.

V souladu s § 15 Vyhlášky č. 328/2001 může být obdobná dohoda o poskytování osobní pomoci členy SDOO uzavřena mezi SDH a Hasičským záchranným sborem kraje (hl. m. Prahy).

Další možností je, že skupina dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva bude mít **statut ostatní složky integrovaného záchranného systému**. K tomu musí být uzavřena písemná dohoda o plánované pomoci na vyžádání mezi SDH a Hasičským záchranným sborem kraje (hl. m. Prahy) v souladu s § 21, zákona č.239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

Dohody s HZS kraje jsou účelné především v případě vytváření **odřadů** pro plošné zajištění opatření ochrany obyvatelstva na větším území (evakuace, nouzové přežití, stavba protipovodňových hrází atd.). Pro účely operačního řízení jednotek při poskytování pomoci v krajích je oprávněn tyto odřady sestavovat hasičský záchranný sbor kraje (hl. m.).

2. Oblasti činnosti jednotek SDH obcí, družstev ochrany obyvatelstva a skupin dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva SDH

HZS kraje ve spolupráci s obcemi má uloženo provést analýzu potřeb zajištění plnění úkolů ochrany obyvatelstva z pohledu:

- a) **jednotky plnící obecné úkoly** pro ochranu obyvatelstva, zejména pro potřeby svého zřizovatele – **místní působnost**. Jde o jednotky kategorií JPO II, JPO III a JPO V, popř. jednotky SDH obcí nezařazené do systému plošného pokrytí. Každá jednotka plní stanovené úkoly s ohledem na nebezpečí na daném území obce, jako svého zřizovatele pomocí dostupných sil a prostředků.

Jednotky plní úkoly na území svého zřizovatele nebo na smluvně pokrytém území v případě, že se jedná o společnou jednotku. Plnění výše uvedených úkolů provádí jednotka **na základě pokynů velitele zásahu, operačního a informačního střediska HZS kraje, popřípadě starosty obce.**

Odborná příprava na uvedené úkoly je organizována tak, že do odborné přípravy velitelů jednotek je zařazena teoretická a praktická část z problematiky ochrany obyvatelstva. Úkolem velitelů jednotek je získané znalosti zapracovat do pravidelné odborné přípravy členů. Jednotka může mít zřízenou funkci **technika ochrany obyvatelstva**, který je připravován ve specializačním kursu organizovaném HZS kraje. Pokud je v jednotce zřízeno družstvo ochrany obyvatelstva, je ve specializačním kursu připravován jeho velitel.

- b) **předurčené jednotky SDH obcí plnící speciální úkoly** pro ochranu obyvatelstva s **územní působností**. Předurčené jednotky **zajišťují plnění speciálních úkolů** vyvolaných specifickými riziky (povodňový plán, havarijní plán) **i mimo území svého zřizovatele.**

Předurčenost jednotek SDH obcí pro ochranu obyvatelstva na daném teritoriu se stanovuje na základě provedené analýzy daného území ve vazbě na havarijní plán kraje a je uvedeno v plošném pokrytí území kraje.

Jednotky SDH obcí **jsou povolávány prostřednictvím příslušných operačních a informačních středisek HZS kraje**. Je žádoucí, aby byly tyto jednotky vybaveny minimálně dopravním automobilem a dalším technickým vybavením potřebným k plnění předurčené činnosti. Jednotky plní úkoly i technickými prostředky, které jim k plnění úkolů ochrany obyvatelstva zapůjčí HZS ČR nebo jiný subjekt.

Pravidelná **odborná příprava** členů zpravidla probíhá tak, že se předurčené jednotky zúčastní taktického cvičení nebo jiné formy odborné přípravy, kterou organizuje HZS kraje. Jednotka může mít zřízenou funkci technika ochrany obyvatelstva, který je

připravován ve specializačním kursu organizovaném HZS kraje. Po vzájemné dohodě s příslušným hasičským sborem se na zabezpečení tohoto kursu podílí školicí zařízení SH ČMS.

Pokud je v jednotce zřízeno družstvo ochrany obyvatelstva, nebo jde o jednotku ochrany obyvatelstva, jsou ve specializačním kursu připravováni jejich velitelé.

Obecné úkoly a speciální úkoly předurčených jednotek jsou uvedeny v příloze 1.

c) **skupiny dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva**

Jejich využití se předpokládá zejména v následujících případech:

- potřebě **doplňovat a podporovat celkovou činnost jednotky SDH obce**
- početní stav jednotky SDH obce nestačí z důvodu rozsahu nebo časové náročnosti zabezpečit některá opatření ochrany obyvatelstva, zejména při akutní hrozbě vzniku mimořádné události,
- prioritním úkolem jednotky SDH obce je záchrana osob či majetku, jejich činnost je však časově a prostorově omezena a nemusí jim zbývat síly a prostředky zabezpečovat jimi některá opatření k zabezpečení ochrany obyvatelstva při vzniku a při odstraňování následků mimořádných událostí.
- **přímo plnit některé úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva v obci** podle požadavků starosty obce, zejména v případě, že v **obci není zřízena jednotka**

Možné úkoly skupin dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva SDH jsou uvedeny v příloze 2.

II. Základní pojmy

Skupina dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva (SDOO) se v organizačním řízení rozumí organizovaný útvar zřízený SDH ve smyslu Stanov SHČMS s vnitřní hierarchií a dělbou práce tvořený členy příslušného SDH, popř. technikou a věcnými prostředky, pod vedením vedoucího skupiny.

Vedoucí skupiny dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva (vedoucí SDOO) je součástí orgánů SDH, volí a odvolává jej valná hromada. Organizuje a řídí činnost SDOO, provádí rozhodnutí orgánů sboru, které se týkají činnosti SDOO a tlumočí zájmy a stanoviska skupiny na jednáních orgánů sboru.

Skupina dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva s místní působností doplňuje a podporuje celkovou činnost jednotky SDH obce (jednotky svého sboru) nebo přímo plní některé úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva v obci na základě dohody SDH se starostou obce (městské části) o poskytování osobní pomoci, zejména v případě, že v obci není zřízena jednotka SDH obce.

Skupina dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva s územní působností může mít statut ostatní složky IZS a bude připravena působit v rámci odřadu, pokud bude organizován Hasičským záchranným sborem kraje (hl. m). Bude plnit úkoly na základě dohody mezi SDH a HZS kraje (hl. m.) o plánované pomoci na vyžádání.

Členové skupiny dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva s územní působností mohou poskytovat osobní pomoc na základě dohody SDH s HZS kraje (hl. m.).

Základna skupiny dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva je trvalé místo její dislokace, kterým je klubovna SDH popř. zbrojnice nebo její část. Pokud jsou v těchto prostorách vhodné podmínky, může být využita pro krátkodobý pobyt osob bez přístřeší (do doby evakuace) nebo jako místo nouzového ubytování evakuovaných (pokud vyhovuje normám pro ubytování) a to v dohodě s obcí.

Technika a věcné prostředky tvoří nezbytnou součást SDOO. Pro výkon činností realizovaných na základě dohod se předpokládá jejich zapůjčení, poskytnutí, popř. zakoupení příslušným HZS kraje (hl. m.) nebo obcí či městských částí (např. prostory a vybavení míst nouzového ubytování, pytle s pískem, logistika pro zasahující složky, humanitární pomoc,...)

III. Vytváření skupin dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva

1. Analýza potřeb zajištění plnění úkolů ochrany obyvatelstva

HZS kraje (hl. m.) ve spolupráci s obcemi, na základě provedené analýzy potřeb zajištění plnění úkolů ochrany obyvatelstva doporučí realizovat některá z těchto opatření:

- žádná, úkoly zvládne místní jednotka SDH obce,
- úkoly zvládne místní jednotka SDH obce, ale bude zřízena funkce technik ochrany obyvatelstva,
- úkoly zvládne místní jednotka SDH obce, která bude doplněna o družstvo ochrany obyvatelstva,
- k podpoře a doplnění činnosti jednotek (v místě nebo územně) bude vytvořena skupina dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva, která bude fungovat jako ostatní složka IZS nebo bude smluvně dohodnuta s obcí či HZS kraje (hl. m.) o poskytnutí osobní pomoci.

Před vlastním vytvořením SDOO je nezbytné se seznámit s uvedenou analýzou potřeb, s důrazem na úkoly zabezpečované v místě kde SDH působí (obec, městská část).

Informace získá starosta SDH nebo pověřený člen od velitele jednotky SDH obce pokud je zřízena nebo starosta obce, popř. obecního úřadu (úřadu městské části) nebo přímo od HZS kraje (hl. m.).

Starosta SDH, velitel sboru (pokud není současně velitelem jednotky) nebo pověřený člen požádá o pozvání na jednání velitele jednotky SDH obce se starostou obce (městské části) o potřebnosti zřízení funkce technik ochrany obyvatelstva, družstva ochrany obyvatelstva nebo skupiny dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva. V případě potřebnosti zřízení funkce technik ochrany obyvatelstva, družstva ochrany obyvatelstva nebo skupiny dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva **pomáhá vyhledat vhodné osoby z řad členů SDH.**

2. Provedení náboru členů SDOO

Při náboru členů SDOO lze zvolit různé varianty např. vyhlášení období, kdy se zájemci mohou přihlásit nebo vyhlášení jednoho až dvou termínů. Přihlášení lze provést telefonicky, elektronicky nebo osobně např. na jednání výboru SDH.

Starosta, velitel sboru nebo jiný člen určený výborem SDH vyzve členy sboru k zapojení do činnosti SDOO. Výzva členům SDH k náboru může mít písemnou nebo elektronickou podobu (*vzor je uveden v příloze 3*). V ní se členové seznámí s úkoly SDOO, budou upozorněni na podmínku zdravotní způsobilosti a dozví se termín a způsob vyjádření jejich souhlasu či nesouhlasu se zařazením do SDOO.

Základní početní stav SDOO vychází z úkolů, které bude zabezpečovat. Orientačně lze vzít v úvahu minimální počet odpovídající družstvu, to je 1+3 členů nebo jednotce JPO V, to je 1 + 8 členů. Pro některé činnosti lze vycházet z § 2 Vyhlášky č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva a ze zkušeností řešení mimořádných událostí.

Orientační počet osob k provádění vybraných činností SDOO:

- obsluha evakuačního střediska složená z vedoucího, nejméně 2 pomocníků a dále osob vykonávajících doprovod v počtu potřebném podle organizace dopravy; pokud je evakuační středisko současně přijímacím střediskem pak jde o potřebný počet osob zabezpečujících péči o evakuované v místě ubytování,
- obsluha přijímacího střediska složená z vedoucího, nejméně 2 pomocníků a osob zabezpečujících péči o evakuované v místě ubytování,
- obsluha zařízení pro nouzové ubytování a stravování složená podle charakteru a velikosti zařízení,
- skupina humanitární pomoci složená z vedoucího a 2 až 4 pomocníků,
- zdravotnické družstvo pro poskytování první pomoci složené z vedoucího a nejméně 3 zdravotníků,
- obsluha techniky (např. čerpadla) složená z 2 členů,
- povodňová hlídka, složená z 2 členů-pozorovatelů,
- skupina pro stavbu protipovodňových systémů (mobilní stěny, hrazení plněná vodou atd.) složená z vedoucího a 3 členů, popř. vedoucího a 8 členů podle charakteru zařízení,
- skupina pro stavbu protipovodňových stěn a utěsňování otvorů s použitím pytlů s pískem; doporučuje se na 1 násypku cca 10 osob – 1 vedoucí, 2 nakládači písku, 2 plniči, 3 (i více) vazačů – nosičů (podle vzdálenosti násypky od stavby) a při stavbě stěny 2 osoby zajišťující správné kladení pytlů.

Poznámka: členové SDOO mohou úkoly plnit samostatně nebo jen doplňovat osoby pro výše uvedené činnosti (například členy jednotek SDH obcí)

Pro praktické zajištění činnosti SDOO je zpravidla zapotřebí více členů. Ideální stav je zdvojení potřebného počtu. Hlavním důvodem je, že u SDOO se nepředpokládá dosažitelnost jejich členů a splnění limitů časových norem k zahájení činnosti jako u jednotek. Svolání členů SDOO k plnění úkolů bude prováděno podle momentální dostupnosti jednotlivých členů, přičemž lze usuzovat 50 procentní úspěšnost tohoto svolání.

3. Zhodnocení možností základny SDOO

Zhodnocení možností základny SDOO, to je klubovny, užívané části hasičské zbrojnice apod. se provede z hlediska jejich využití jako místa pro krátkodobý pobyt osob bez přístřeší do doby evakuace nebo místa nouzového ubytování evakuovaných.

Při hodnocení základny jako místa pro krátkodobý pobyt osob bez přístřeší do doby evakuace vzít v úvahu:

- počet míst k sezení (židle, stoly),
- zdroj pitné vody, elektrické energie, kanalizace,
- možnost použití toalety (1 je pro 15-20 osob), včetně toaletních a hygienických potřeb (mýdlo, ručník, toaletní papír atd.)
- možnost „malého“ občerstvení (varná konvice, sklenice, lžičky, popř. čaj, cukr, balená voda aj.)
- vazbu na záměry obce při plánované evakuaci obyvatel nebo poskytování nouzového přístřeší osobám zasaženým mimořádnou událostí.

Při hodnocení základny jako místa nouzového ubytování evakuovaných je potřebné vzít v úvahu:

- minimální plocha 4 m² na osobu,
- dostupnost po příjezdové komunikaci s dostatečnou únosností,
- připojení na zdroj pitné nebo užitkové vody, elektrické energie, kanalizační síť apod.,
- dostatečná kapacita WC a koupelen (1 toaleta a 1 sprcha na 15 – 20 osob), včetně vybavení toaletními a hygienickými potřebami,
- oddělený prostor pro přípravu a výdej stravy, včetně potřebného vybavení včetně možnosti přípravy dietní stravy (pokud není možnost stravu dovážet)
- možnost vybavení ubytovacím materiálem (lůžka nebo postele, stoličky, stoly apod.).

4. Vytvoření SDOO

Při zajištění dostatečného počtu členů SDH schopných splnit požadované úkoly vyplývající z analýzy potřeb zajištění plnění úkolů ochrany obyvatelstva v obci, popř. na území kraje (hl. m.) je potřebné vyvolat jednání mezi starostou SDH nebo jinou osobou pověřenou výborem SDH a starostou obce, velitelem jednotky SDH obce, popř. pracovníkem pověřeným jednat za HZS kraje (hl. m.). Obsah těchto jednání zaměřit na konkrétní požadavky obce, popř. HZS kraje (hl. m.) a možnosti SDH.

Závěry z těchto jednání projedná výbor SDH, který rozhodne o složení a úkolech SDOO. Taktéž je nutno projednat formu smluvního vztahu SDOO k obci, tj. dohoda s obcí či (městskou částí) o poskytování pomoci nebo s HZS kraje (hl. m.), tj. dohoda o plánované pomoci na vyžádání (jako ostatní složka IZS) nebo dohoda o poskytnutí pomoci. Výbor také zhodnotí možnosti využití základny SDOO.

Výbor rozhodne o osobě, která bude návrh dohody projednávat s příslušnými partnery (starosta, velitel sboru nebo výborem pověřená osoba).

Výbor SDH navrhne vedoucího SDOO, projedná návrh s velitelem jednotky SDH obce a po jeho souhlasu předloží ke schválení valné hromadě SDH. V souladu se Stanovami Sdružení (čl. 11), lze po předchozím projednání ve výboru SDH za účasti navrhaného a s jeho souhlasem, přijmout rozhodnutí o ustanovení vedoucího SDOO per rollam. Jde o případy, kdy ústní jednání s osobní přítomností navrhaného na mimořádné valné hromadě SDH by bylo zbytečně nákladné nebo obtížné.

5. Plánování činnosti SDOO

Vedoucí SDOO navrhuje úkoly SDOO do plánu činnosti SDH na příslušný rok a projedná je ve výboru sboru. Valná hromada schvaluje úkoly SDOO jako součást plánu činnosti SDH v příslušném roce.

(Poznámka: zahrnutí úkolů SDOO do plánu činnosti SDH má mimo jiné význam z hlediska pojištění členů SDOO)

6. Zdravotní prohlídky

Preventivní zdravotní prohlídka se u každého člena SDOO provádí v návaznosti na preventivní prohlídku podle zákona o veřejném zdravotním pojištění, to je jednou za 2 roky.

O jejím provedení je veden záznam, kde člen SDOO zapíše datum preventivní zdravotní prohlídky a stvrdí svým podpisem, že jeho zjištěný zdravotní stav nebrání provádět úkoly v SDOO (viz Tabulka v „Dokumentaci skupiny dobrovolníků ochrany obyvatelstva“)

7. Uzavření smluvních vztahů SDH

Po provedení předběžných jednání s velitelem jednotky SDH obce, starostou nebo vedením obce (městské části) nebo s HZS kraje (hl. m.) a v návaznosti na jednání výboru SDH k formě smluvních vztahů je nutné zpracovat návrhy jedné z dohod:

a) Dohoda s obcí (městskou částí)

Uzavírá se v případě, kdy budou členové SDOO působit jako osoby poskytující osobní (věcnou) pomoc na výzvu starosty obce. V této dohodě bude předem sjednán způsob a rozsah osobní (popř. věcné) pomoci pro potřebu ochrany obyvatelstva v obci.

V případě, že je v obci vytvořena jednotka SDH obce je nutné při zpracování dohody spolupracovat s jejím velitelem, popř. některé činnosti na doplnění a podporu jednotky zahrnout přímo do dohody.

Dohodu projednává osoba určená výborem SDH (viz bod 4) s velitelem jednotky SDH obce nebo za jeho účasti se starostou obce nebo jím určenou osobou.

Vzor dohody je uveden v příloze 4

b) Dohoda o poskytnutí pomoci s HZS kraje (hl. m.)

Uzavírá se v případě, kdy budou členové SDOO působit jako osoby poskytující osobní pomoc na výzvu HZS kraje (hl. m.), to je operačního a informačního střediska, velitele odřadu (pokud je SDOO součástí odřadu) nebo velitele zásahu.

Dohodu projednává osoba určená výborem SDH s územně příslušným územním odborem HZS kraje (hl. m.) nebo s úsekem (oddělením či odborem) krizového řízení a ochrany obyvatelstva HZS kraje (hl. m.).

Pokud bude potřeba vytvoření více SDOO s územní působností v rámci působnosti okresních či krajských sdružení nebo městského sdružení hasičů v Praze je vhodné řešit společnou dohodu mezi příslušným OSH (KSH,MSH) a HZS krajů (hl. m.). Jednotlivé SDH vytvářející SDOO dodají podklady osobě, která za OSH (KSH,MSH) projedná společnou dohodu s HZS.

Vzor dohody je uveden v příloze 5

c) Dohoda o plánované pomoci na vyžádání s HZS kraje (hl. m.)

Uzavírá se v případě, kdy bude mít SDOO statut ostatní složky integrovaného záchranného systému. Její činnost bude vykonávána na výzvu operačního a informačního střediska, popř. velitele odřadu, pokud je SDOO jeho součástí.

Dohodu projednává osoba určená výborem SDH s územně příslušným územním odborem HZS kraje (hl. m.) nebo s úsekem (oddělením či odborem) krizového řízení a ochrany obyvatelstva HZS kraje (hl. m.).

Přiměřeně k charakteru dohody o plánované pomoci na vyžádání lze postupovat i u společné dohody mezi OSH (KSH,MSH) a HZS (*viz bod 6b*).

Vzor dohody je uveden v příloze 6.

8. Vybavení technikou a věcnými prostředky

Minimální požadavky na vybavení se odvíjí od činností, které bude SDOO plnit. Možnosti zajištění vybavení se doporučuje projednat s územně příslušným HZS kraje (hl. m.).

U techniky a zejména věcných prostředků pro výkon činností SDOO se předpokládá jejich zapůjčení, poskytnutí, popř. zakoupení obcí nebo příslušným HZS kraje v souladu s uzavřenou dohodou. Při využití SDOO k níže uvedeným činnostem se jedná například o:

- vybavení nebo doplnění vybavení pro nouzové ubytování a stravování při využití základny SDOO jako místa pro krátkodobý pobyt osob bez přístřeší do doby evakuace nebo místa nouzového ubytování evakuovaných,
- vybavení pro nouzové ubytování a stravování při využití SDOO k obsluze evakuačního střediska nebo přijímacího střediska mimo základnu SDOO
- zabezpečení materiálu humanitární pomoci při využití SDOO k výdeji, distribuci či skladování materiálu humanitární pomoci,
- při zabezpečování stavby protipovodňových systémů (mobilní stěny, hrazení plněná vodou atd.) jde o zajištění příslušných částí systému a zabezpečení výcviku ke stavbě,
- násypku, lopaty, písek, pytle, motouzy aj. pro stavbu protipovodňových stěn a utěsňování otvorů s použitím pytlů s pískem,

Tyto skutečnosti je potřebné uplatnit v dohodách s obcí či HZS.

Poznámka: v případě, že některé komodity použije SDOO ze svých zdrojů řešit v příslušné dohodě jako náhradu za poskytnutí věcné pomoci podle § 29 zákona č.239/2000 Sb., o IZS.

9. Vybavení členů SDOO osobními ochrannými pracovními pomůckami

Je vhodné, aby člen SDOO byl vybaven stejnokrojem, kterým se rozumí pracovní stejnokroj II (PS II - blůza, kalhoty, čepice).

Mimo jiné jde o propagaci činnosti dobrovolných hasičů nezařazených v jednotkách na veřejnosti.

Pro fyzicky náročnější činnosti (například při stavbě protipovodňových hrází) je vhodné používat vhodnou (pevnou, vodě-odolnou) pracovní obuv a ochranné rukavice proti mechanickým rizikům - pracovní rukavice.

10. Zajištění připravenosti členů SDOO

Získání odbornosti Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska v oblasti ochrany obyvatelstva je realizováno na základě Metodického pokynu Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska ze dne 29. 1. 2015. Tuto odbornost (minimálně v redukovaném rozsahu cca 8 hodin pro technika ochrany obyvatelstva) by měl získat vedoucí SDOO.

Členové SDOO se zúčastní minimálně jedenkrát ročně základní odborné přípravy v rozsahu cca 4 vyučovací hodiny. Základní odbornou přípravu zajišťuje pro členy vedoucí SDOO.

Další příprava může být realizováno na základě dohod a to účastí na přípravě a cvičeních nebo po dohodě s velitelem jednotky SDH obce účastí (zejména vedoucí SDOO) na některé části odborné přípravy, která se týká oblasti ochrany obyvatelstva nebo podpory činnosti jednotky.

11. Finanční zabezpečení

Výdaje související s přípravou, vybavením a jiným zabezpečením mohou být pokryty z rozpočtu obcí v jejichž prospěch bude SDOO provádět dohodnuté činnosti a to na základě právních norem např. § 85 b) a c) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) kde jde o poskytování věcných darů v hodnotě nad 20 000 Kč a peněžitých darů ve výši nad 20 000 Kč a o poskytování dotací nad 50 000 Kč občanským sdružením, §7, odst. 1, písmeno e) zákona č.218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), kde jde o výdaje ze státního rozpočtu jako dotace spolkům a § 9, odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, kde jde o výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem. Tím zákonem je i zákon č.239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, kde jsou obci uloženy úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva.

V případě nasazení SDOO je na základě § 29 zákona č.239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému řešena náhrada za poskytnutí osobní pomoci a náhrada škody dle §30 tohoto zákona.

Peněžní náhrady poskytne krajský úřad (magistrát hl. m.) v jehož územním obvodu byla osobní či věcná pomoc poskytována, nebo jestliže při záchranných a likvidačních pracích nebo cvičení vznikla škoda.

Peněžní náhrada za poskytnutí pomoci se vyplácí do 6 měsíců od ukončení záchranných nebo likvidačních prací. Jde-li o vykonání osobní pomoci, u níž nelze určit výši náhrady dohodou nebo postupem podle občanského zákoníku, stanoví se náhrada ve výši, která odpovídá obvyklé mzdě za stejné či podobné práce nebo služby. Při stanovení náhrady za věcnou pomoc se vychází z výše výdajů vzniklých povinnému nebo z výše náhrady obvykle účtované za použití stejného nebo obdobného věcného prostředku v době jeho poskytnutí, zjištěné podle občanského zákoníku.

Při poskytování této náhrady za věcnou škodu se postupuje podle ustanovení občanského zákoníku platných v době vzniku škody. Právo na náhradu škody s uvedením důvodů je třeba uplatnit písemně u příslušného krajského úřadu (magistrátu hl. m.) do 6 měsíců od doby, kdy se SDH o škodě dozvěděla, nejdéle do 5 let od vzniku škody, jinak právo zaniká. Krajský úřad (magistrát hl. m.) může v případech hodných zvláštního zřetele přiznat náhradu škody i po uplynutí termínu k podání žádosti, nebo i bez podání žádosti, ale nejdéle do 5 let od vzniku škody.

Tyto skutečnosti je potřebné uplatnit v dohodách s obcí či HZS.

12. Akceschopnost SDOO

SDOO je akceschopná, jestliže:

- početní stav a složení SDOO zajišťuje splnění požadovaných úkolů vyplývajících z analýzy potřeb zajištění plnění úkolů ochrany obyvatelstva a z jednání se starostou obce, velitelem jednotky SDH obce popř. s HZS kraje (hl. m.)
- vedoucí SDOO získal odbornost Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska v oblasti ochrany obyvatelstva, popř. absolvoval specializační kurs technika ochrany obyvatelstva
- členové SDOO se zúčastňují odborné přípravy
- má zajištěno (dle dohody s obcí nebo HZS) využití techniky a zejména věcných prostředků

13. Pojištění SDOO

Pro případ úrazu je mezi HVP, a.s. a SH ČMS uzavřena pojistná smlouva č. 0011-304-083 (náhrada pojistné smlouvy č. 0000-792-083). Touto smlouvou jsou pojištěni řádní členové Sborů dobrovolných hasičů Sdružení hasičů ČMS od 18 let a všichni aktivní účastníci akcí pořádaných organizačními jednotkami SH ČMS, kteří zajišťují přípravu, pořádání a likvidaci akcí ve funkci organizátorů nebo účinkujících.

Pojištění se vztahuje na pojistné události, které nastaly během trvání pojištění na území ČR a všech ostatních států Evropské unie při činnostech, které pojistník a /nebo jeho členové vykonávají. Jedná se úrazy, ke kterým dojde například při společných hromadných akcích a schůzkách, společných cestách od místa hromadného srazu do místa činnosti a zpět.

Pojištění se nevztahuje na úrazy, ke kterým došlo při činnostech, které nebyly zařazeny do plánu práce SDH SH ČMS a dalších organizačních jednotek SH ČMS, byly

prováděny bez souhlasu statutárních orgánů organizačních jednotek SH ČMS a dozoru nebo povolení odpovědného pracovníka nebo funkcionáře pojistníka nebo bez jeho výslovného povolení a které nebyly prováděny dle platných vnitřních předpisů SH ČMS.

Dále je mezi HVP, a.s. a SH ČMS uzavřena pojistná smlouva č. 0014-424-018, která se vztahuje na pojištění odpovědnosti za škody hasičů. Vztahuje se na všechny organizační jednotky SH ČMS, včetně krajských sdružení hasičů a okresních sdružení hasičů pro případ vzniku odpovědnosti jako organizátorů plánovaných akcí odborného charakteru, které mají v plánu práce, popř. v plánu kurzů.

14. Dokumentace skupiny dobrovolníků ochrany obyvatelstva (vzor)

Obsah:

1. Vytvoření skupiny dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva
 - Seznam členů, jejich úkoly a časové normy nasazení
 - Dohoda SDH s obcí (nebo s HZS)
2. Identifikační údaje
3. Předmět činnosti
4. Osoby oprávněné k jednání za skupinu dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva
5. Plán činnosti SDH na příslušný rok (kopie)
6. Vymezení majetku
 - seznam využitelného materiálu
7. Finanční zabezpečení
8. Zdravotnická způsobilost
9. Zajištění připravenosti skupiny dobrovolníků ochrany obyvatelstva

1. Vytvoření skupiny dobrovolníků pro ochranu obyvatelstva (vzor)

Výbor Sboru dobrovolných hasičů Braník projednal a rozhodl svým usnesením ze dne.... o vytvoření skupiny dobrovolníků ochrany obyvatelstva SDH Braník.

Seznam členů, jejich úkoly a časové normy nasazení jsou uvedeny v tabulce č. 1. Člen SDOO stvrdí svým podpisem souhlas se zařazením, se svými úkoly a s časovou normou.

Tabulka č. 1 Seznam členů, jejich úkoly a časové normy nasazení

Jméno a příjmení člena	Úkol	Časová norma nasazení	Podpis člena SDOO
Vladimír Vosecký	vedoucí skupiny pro ochranu obyvatelstva	Do 8 hodin	
Novák Josef	pomoc při stavbě protipovodňových stěn	Do 8 hodin	

	zabezpečení hlídkové služby	Do 8 hodin	
XXXXXX			
XXXXXX			

Na základě přípravných jednání rozhodl o jejím typu, kterým bude „skupina dobrovolníků ochrany obyvatelstva s místní působností“ (*varianta další – s územní působností*).

Výbor projednal formu smluvního vztahu, kterým bude dohoda SDH s městskou částí o poskytování osobní pomoci. (*varianty další – dohoda SDH s HZS kraje (hl. m.) o plánované pomoci na vyžádání nebo dohoda SDH s HZS o poskytnutí pomoci*).

Vzory dohod jsou uvedeny v přílohách č. 4-6.

Valná hromada na svém jednání dne zvolila pana Vopršálka Františka vedoucím skupiny dobrovolníků ochrany obyvatelstva SDH Braník.

2. Identifikační údaje

Skupina dobrovolníků ochrany obyvatelstva je součástí SDH Braník, který vystupuje v právních záležitostech souvisejících s její činností jako:

SH ČMS - Sbor dobrovolných hasičů Braník

Pobočný spolek zapsaný ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze oddíl..., vložka....

se sídlem Branická 55, 147 00 Praha 4 - Braník

IČ: xxxxxxxx

číslo účtu:

3. Předmět činnosti

Poskytování činností a prostředků k plnění některých úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva podle rozhodnutí orgánů městské části. Realizace úkolů se vztahuje na provádění záchranných a likvidačních prací a plnění opatření ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech. Jde zejména o opatření při povodních, při zabezpečování varování, evakuace a nouzového ubytování.

Činnosti jsou prováděny na vyzvu starosty městské části a spočívají zejména v:

- a) zajišťování objektů proti vniknutí vody jednoduchými prostředky
- b) pomoc při stavbě protipovodňových stěn,
- c) zabezpečení hlídkové služby (v rámci hlášené povodňové služby)
- d) podíl (pomoc) při zřizování a činnosti evakuačního střediska nebo místa nouzového ubytování obce, zejména při dlouhodobějším pobytu evakuovaných v nich
- e) zabezpečení krátkodobého pobytu osob bez přístřeší
- f) pomoc při zajištění náhradního způsobu varování a informování obyvatelstva v obci

- g) zasílání informací o slyšitelnosti koncových prvků varování (při zkoušce sirén i po zaznění varovného signálu)
- h) pomoc při příjmu, skladování, výdeji a distribuce humanitární pomoci
- i) logistické zabezpečení dlouhodobějšího nasazení jednotky (příprava jednoduchých nápojů, popř. stravy)

4. Osoby oprávněné k jednání za skupinu dobrovolníků ochrany obyvatelstva

V právních vztazích jedná za skupinu dobrovolníků starosta SDH, v organizačních záležitostech také vedoucí skupiny, popřípadě jiná osoba pověřená výborem SDH.

5. Plány činnosti SDH na příslušné roky schválené VH (kopie)

6. Vymezení majetku

Skupina dobrovolníků ochrany obyvatelstva využívá, se souhlasem vlastníka, materiál klubovny (*užívané části hasičské zbrojnice*) pro zabezpečení činnosti základny skupiny dobrovolníků ochrany obyvatelstva jako místa pro krátkodobý pobyt osob bez přístřeší do doby evakuace nebo místa nouzového ubytování evakuovaných. Seznam využitelného materiálu je uveden v tabulce 2.

Technika a věcné prostředky pro výkon činností skupiny dobrovolníků ochrany obyvatelstva bude zapůjčena, poskytnuta, popř. zakoupena městskou částí v souladu s dohodou (tabulka 2).

Tabulka č. 2 Seznam využitelného materiálu

Druh materiálu	Množství	Vlastní osobní	Vlastní základně	na	Pořízený smluvní stranou

7. Finanční zabezpečení

Finanční zabezpečení činnosti skupiny dobrovolníků ochrany obyvatelstva je realizováno v souladu s dohodou s městskou částí (příloha 2)

8. Záznam o periodické preventivní zdravotní prohlídce člena SDOO

Člen SDOO zapíše datum preventivní zdravotní prohlídky a stvrdí svým podpisem, že zjištěný zdravotní stav nebrání provádět úkoly v SDOO

Příjmení a jméno	Datum, podpis	Datum, podpis	Datum, podpis	Datum, podpis	Datum, podpis	Datum, podpis	Datum, podpis

9. Zajištění přípravy členů skupiny dobrovolníků ochrany obyvatelstva

Zahrnuje účast členů na základní odborné přípravě a na cvičeních (vzor záznamu o přípravě členů je uveden v tabulce č. 3).

Tabulka č. 3 - Záznam o přípravě

Téma (počet hodin)	Školitel (popř. organizátor cvičení)	Účastníci (počet, popř. jména)
Stavba protipovodňových stěn (4)	HZS hlavního města Prahy	3 členové
Technik ochrany obyvatelstva (16)	ÚHŠ Bílé Poličany	Vedoucí skupiny
Evakuační středisko (2)	Vedoucí skupiny	4 členové

Připravenost je prověřována při aktivování činností SDOO (vzor záznamu o nasazení skupiny dobrovolníků je uveden v tabulce č. 4)

Tabulka č. 4 - Záznam o nasazení

Datum a čas vyrozumění (kdo, koho vyrozuměl)	Datum a čas zahájení činnosti	Datum a čas ukončení činnosti	Druh činnosti	Místo nasazení	Počet osob SDOO Popř. jména	Jaký vlastní materiál byl použit	Jaký materiál byl zabezpečen Dle dohody	Náklady na osobní a věcnou pomoc a jejich náhrada	Škody a jejich náhrada	Klady Nedostatky, návrhy na zlepšení

IV. Preventivně výchovná činnost v oblasti ochrany obyvatelstva

Využití členů SDH k zabezpečení preventivně výchovné činnosti mezi občany vyplývá ze Stanov SH ČMS. V oblasti ochrany obyvatelstva je **cílem je dosáhnout** aby každý občan:

- dokázal přiměřeně předcházet rizikové faktory, které mohou vést ke vzniku mimořádných událostí,
- byl schopen rozpoznat míru závažnosti situace při vzniku mimořádné události a vyžádat pomoc od orgánů veřejné správy a složek IZS,
- dokázal ochránit sebe, poskytnout pomoc příbuzným, blízkým a dalším osobám, které jsou ohroženy mimořádnou událostí po nezbytnou dobu, která předchází poskytnutí profesionální pomoci složkami IZS,
- dokázal přiměřeně předcházet následným rizikovým faktorům, které mohou vést ke vzniku dalších ohrožení v době poskytování pomoci složkami IZS, to je při záchranných a likvidačních pracích.

Vzhledem k rozsahu a míře zapojení členů SDH v preventivně výchovné činnosti mezi dětmi a mládeží a s tím související existence řady metodických a jiných materiálů jsou v tomto metodickém návodu uvedeny **příklady forem a metod preventivně výchovné činnosti zaměřené na dospělou populaci**. Mezi ně patří:

- a) Instruktaž
- b) Beseda s občany
- c) Přednáška
- d) Den otevřených dveří
- e) Leták
- f) Příspěvek do tisku (místní, regionální)
- g) Informace na vývěsce obce (informační tabuli – skříňce spolku)
- h) Relace (zpráva) do místního (regionálního) rozhlasu, popř. kabelové televize

Podrobněji jsou popsány v příloze 8

Tematické okruhy vhodné pro dospělou populaci:

1. požáry
2. povodně
3. činnost po úniku nebezpečné látky
4. evakuace
5. varování obyvatelstva

6. atmosférické poruchy
7. terorismus
8. narušení kritické infrastruktury

Ústřední hasičské školy SH ČMS organizují kurzy k získání odbornosti instruktor preventivně výchovné činnosti v rozsahu 16 hodin. Zahrnuje zásady a způsoby provádění preventivně výchovné činnosti s důrazem na dospělou populaci jak v oblasti ochrany obyvatelstva, tak i v oblasti požární ochrany. Úspěšní absolventi mohou získat odznak odbornosti SH ČMS „Instruktor preventivně výchovné činnosti“